

פרק ג'

יחידה 9 - הכנות למעבר הירדן והבטחת ה' ליהושע (א'-ח')

16 ספר יהושע | פרק ג'

נהר הירדן

4. בפסוק 1 מסביר ה' ליהושע מדוע הוא מגדלו בעיני העם. כתבו הסבר זה בלשונכם.

---

15 ספר יהושע | פרק ג'

פרק ג'

ספר יהושע		חלקות הארץ		כבוש הארץ		הבטיחה לארץ	
סוף ימי יהושע	המבנה	עירי	החלוקה	סיסים	המשך	האשית	
בשנים	בנין	המקלט	בשילה	בגלגל	הכבוש	הכבוש	
בשנים	הירדן	הלוויים	כ	יח-יט	י-יז	י-יא	ה-ח
כז	כב	כא	כ	יח-יט	י-יז	י-יא	ה-ח

יחידה 9 - הכנות למעבר הירדן והבטחת ה' ליהושע (א'-ח')

1. ישראל נסעו מ... עד...
 ושם...
 2. לאחר... ימים עברו ה... בקרב...
 המתנה. מה הם ציוו את העם?
 3. כתבו בלשונכם את דברי יהושע אל העם:
 _____
 _____
 _____
 _____

שאלת חשיבה: מדוע לדעתכם ארון ברית ה' עובר לפני המונה?

_____

_____

הקדמה

אחרי בשורתם של המרגלים ליהושע, כל עמי כנען נפחדים לקראת בואם של ישראל, וברור שכעת הוא הזמן להיכנס אל הארץ. מכשול גדול עומד בין עם ישראל ובין יריחו - הירדן. בימי יהושע הירדן היה רחב בהרבה מאשר בימינו, ולא הייתה דרך טבעית להעביר עם שלם נחל כה רחב בתוך זמן מועט, מבלי להסתכן במתקפה של עמי הארץ נגד העם.

הנושא העיקרי של הפרק הוא נס מעבר הירדן והערך המוסף שלו - העצמה של ערכו ומעלתו של יהושע בעיני העם, כדי שידעו שיהושע הוא יורשו של משה רבנו וממשיך דרכו.

עיסוק בתכנים המרכזיים

נקודות לדיון

1. מדוע ארון ברית ה' הולך בראש המחנה? מה מסמל הדבר? מדוע דווקא הכהנים הם אלו שנושאים את הארון?
2. מדוע צריך לשמור על מרחק הליכה מהארון?
3. מדוע דואג הקב"ה להעצים את חשיבותו של יהושע בעיני העם?

אפשרויות למענה ולדיון

ייתכן שהליכת הארון לפני ישראל מלמדת אותנו על מה ראוי שעם ישראל יתמקד בעת כניסתם לארץ. עם ישראל עומד להיפגש עם עמי כנען, והתורה מתארת לנו שמעשיהם מלאים בתועבות. על מנת שנתרחק ממעשיהם ומדרכיהם, עלינו ללכת לאור התורה שנצטוונו בה בסיני. ההליכה אחרי ארון הברית מסמלת את ההליכה אחרי רצון ה' המופיע ומתגלה בתורה.

נשיאת הארון ע"י הכהנים בזמן כריתת מי הירדן מסמלת את השותפות המלאה בין המעשים של עם ישראל לבין מעשיו של הקב"ה. מחד על עם ישראל מוטלת החובה לשאת באחריות מלאה לקיום מצוות ה' לכבוש את ארץ ישראל, ומאידך החובה לדעת שהקב"ה מנהיג את עולמו ומסייע להצלחת ישראל, ובלעדי הסיוע - המלחמה נועדה לכישלון חרוץ (כפי שאכן יתברר במלחמת העי).

המרחק בין עם ישראל לארון הוא אלפיים אמה. זהו המרחק המסמל בתורה את הפרדה בין תחום אחד למשנהו. נראה שהפרדה זו חייבת להתבצע בעת כניסתם לארץ, כדי להמחיש עד כמה חשובה והכרחית ההיבדלות מעמי כנען.

במעבר הירדן בצורה נסית, הקב"ה דואג להעצים את דמותו של יהושע. כשם שהקב"ה בחר במשה רבנו להיות המנהיג של עם ישראל, כך גם בחר ה' ביהושע להנהיג את ישראל אחריו.

המסרים העולים מן היחידה

קיום תורת ה': ה' רוצה להיטיב עם עם ישראל, לכן נתן לנו את התורה, שהיא דרך הטוב והישר. כדי לקבל את שפע הטובה עלינו ללכת בדרך ה' ולקיים את תורתו.

הצעות להמחשה ולהרחבה

שאלת הפנמה: חיים הוא ילד קטן העומד לעבור את הירדן עם הוריו, אחיו ואחיותיו. חיים חושש ומפחד לקראת הכניסה לתוך הירדן. כתבו לחיים מכתב, ובו אתם מרגיעים אותו ומסירים את חששותיו לקראת הכניסה לתוך הירדן.

7 כפי שמופיע בספר במדבר ל"ה, ה': "ומדַתֶּם מִחוּץ לְעִיר אֶת פְּאֵת קַדְמָה אֲלֵפִים בְּאַמָּה". הילדים עדיין לא למדו זאת, אך ניתן לספר להם על משמעות המרחק בתורה.

יחידה 10 - כריתת מי הירדן - אות לירושת הארץ (ט'-י"ז)

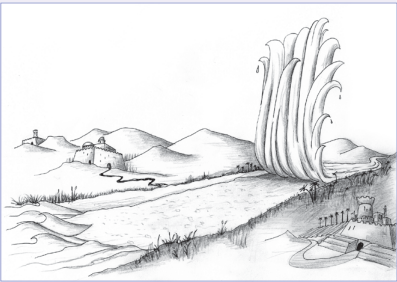
ספר יהושע | פרק ג' 17

יחידה 10 - כריתת מי הירדן אות לירושת הארץ (ט'-י"ז)

5. מה קרה כשנענו רגלי הכהנים נושאי הארון במי הירדן?

6. מדוע לדעתכם כריתת מי הירדן התרחשה דווקא לפני ארון ברית ה'?

7. צבעו את המים בצבע כחול. את היבשה בצבע חום ואת הצמחייה בצבע ירוק.

הקדמה

ביחידה הקודמת ה' ציווה את יהושע לומר לכהנים להיכנס אל הירדן. ביחידה זו נעסוק בקיום הציווי. עם ישראל עובר את הירדן באמצעות נס. כשם שעברו בחרבה את מי ים סוף, כך הם עוברים בחרבה את הירדן. מומלץ להזכיר לילדים את נס קריעת ים סוף ולהשוות בין הנסים.

עיסוק בתכנים המרכזיים

אפשרויות לדיון

מדוע יש צורך בנס למעבר הירדן? הרי מסופר בתנ"ך על אנשים שעברו את הירדן באורח טבעי ללא הזדקקות לנס?

אפשרויות למענה ולדיון

כפי שציינו לעיל, מעבר של עם שלם את הירדן הוא קשה עד בלתי אפשרי. בתקופת יהושע הירדן היה רחב מאוד, ולכן יש צורך בנס. בודדים היו יכולים לעבור את הירדן בעזרת רפסודה וכדו'. אם נערוך השוואה בין קריעת ים סוף לכריתת מי הירדן, נוכל להבין מדוע עברו ישראל דווקא בדרך נס.

בשני האירועים באה לידי ביטוי הקרבה הגדולה של עם ישראל לקב"ה, ובני ישראל זוכים לראות את ידו החזקה, כדברי יהושע: "בזאת תדעון כי א-ל חי בקרבכם" (פסוק י'). בכריתת מי הירדן עם ישראל עומד לנחול את ארצו ואת נחלתו של הקב"ה, שבה הוא משכן את אוהביו. כמו כן, בשני האירועים התפרסם שמו של הקב"ה בקרב כל עמי הארץ, וידיעת כוחו הטילה עליהם אימה גדולה.

למרות ההשוואה המהותית בין שני הנסים, ישנם הבדלים רבים: 1. משה בקע את מי ים סוף, ואילו מעבר הירדן נעשה על ידי ארון הברית אשר נישא בידי הכהנים. 2. בים סוף רדפו פרעה וחילו אחרי בני ישראל, ואילו במעבר הירדן איש לא רדף אחריהם ולא ניסה למנוע מהם לעבור את הירדן. 3. בים סוף היו המים מימינם ומשמאלם, ואילו במעבר הירדן עמדו המים כנד אחד בצפון, מימינם. 4. קריעת ים סוף הייתה תהליך ממושך, כל הלילה נשבה רוח קדים. ואילו הירדן נכרת בבת אחת כשכפות רגלי הכהנים נגעו במים.

המסרים העולים מן היחידה

היחס אל הנסים: בדרך כלל העולם מונהג בדרך הטבע, אך עלינו לדעת שה' מנהיג את עולמו, ולעתים נדירות גם בדרכים שונות החורגות ממהלכו הטבעי של העולם.

הצעות להמחשה ולהרחבה

1. נבקש מן התלמידים לצייר ציור של כריתת מי הירדן, ובו יופיעו הפרטים הבאים: העיר אדם, מי הירדן עומדים, ארון נישא בידי הכהנים, כל העם עובר ביבשה בתוך הנהר. לפני שמציירים, מומלץ להראות לתלמידים במפה את האזורים המתוארים בספר.
2. נסו להמחיש בכיתה את כריתת מי הירדן. קחו גיגית, מלאו בתוכה מים והכניסו לגיגית כוס זכוכית ריקה. מה קורה למים שמסביב לכוס? הכוס גורמת למים להידחק לצדדים. אם כן, הכוס יצרה בתוך גיגית המים מקום יבש שאין בו מים. כאשר נזיז את הכוס לאורך ולרוחב הגיגית, נוכל לחזות במעין כריתת מי הירדן. ננסה להשליך מהניסוי שביצענו בכיתה למסופר בפרק ג'.